

Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029

- pytania i odpowiedzi -

1. Przy zakupie budynku jakie trzeba złożyć dokumenty do wniosku?

Na etapie wnioskowania nie są wymagane żadne dodatkowe załączniki do wniosku o dofinansowanie. Kalkulacje kosztów oraz opis zadania będą wymagane do przedstawienia na etapie podpisywania umów.

Gmina oraz podmiot inny niż jst na dzień składania wniosku o dofinansowanie nie musi dysponować dokumentem potwierdzającym posiadanie tytułu prawnego do lokalu. Tytułem prawnym do lokalu należy dysponować na dzień podpisania umowy o otrzymaniu dofinansowania.

2. Czy przy budowie żłobka konieczne jest przedłożenie pozwolenia na budowę lub projektu budowlanego?

Zgodnie z pkt. 8.1.3. Programu, jst w terminie do 3 miesięcy od ogłoszenia wyników podziału środków przez Ministra dla tury, w której bierze udział, przed zawarciem umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki przedstawia wojewodzie dokumenty, w szczególności:

- 8.1.3.1. dokument potwierdzający własność gruntu / budynku / lokalu: – akt notarialny potwierdzający własność gruntu / wypis z rejestru gruntów / odpis zwykły z księgi wieczystej w przypadku planowanej budowy budynku lub w przypadku dostosowania otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia lub,
– umowa przedwstępna sprzedaży gruntu / budynku / lokalu w przypadku planowanego zakupu gruntu / budynku / lokalu lub
– dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości, w której będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna (przez tytuł prawny należy rozumieć wszelkie dokumenty określone przez prawo jako potwierdzające uprawnienie do korzystania z nieruchomości, między innymi akt notarialny potwierdzający własność lokalu, umowa najmu ze wskazanymi warunkami i okresem najmu, umowa dzierżawy),
- 8.1.3.2. opis realizacji zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki, zawierający harmonogram i opis zadania, według wzoru określonego przez wojewodę i zamieszczonego na stronie urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu,
- 8.1.3.3. kalkulacja kosztów według wzoru określonego przez wojewodę

3. Czy są środki na funkcjonowanie już istniejących miejsc w żłobku?

Dofinansowanie z ww. Programu do funkcjonowania dotyczy tylko i wyłącznie miejsc, które są planowane do utworzenia w ramach Aktywny Maluch 2022-2029.

Natomiast, dodatkowe wsparcie dla już funkcjonujących instytucji wprowadzą zapisy procedowanej ustawy o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „**Aktywny rodzic**”.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Świadczenie „aktywnie w żłobku” zastąpi obecnie funkcjonujące i mniej korzystne dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, które przysługuje w wysokości do maksymalnie 400 zł miesięcznie, uregulowane w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3. Świadczenie „Aktywnie w żłobku” będzie kierowane do rodziców dzieci uczęszczających do instytucji opieki nad dziećmi do lat 3. - tj. żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna i będzie przysługiwało w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1900 zł miesięcznie na dziecko niepełnosprawne, jednak nie więcej niż wysokość opłaty, jaką rodzic ponosi za pobyt dziecka w instytucji opieki.

Ponadto, projekt ww. ustawy zakłada zmiany w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3, mające na celu zwiększenie dostępności miejsc i podnoszenie jakości świadczonych usług w tych instytucjach. Dodatkowo, proceduje także regulacje dające ministrowi właściwemu do spraw rodziny możliwość ogłaszania i realizacji programów obejmujących dodatkowe działania w zakresie poprawy jakości opieki w instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3, promowania i uświadamiania rodzicom jak istotna z punktu widzenia rozwoju małego dziecka jest właściwa opieka instytucjonalna oraz przeprowadzania badań czy ewaluacji wprowadzonych rozwiązań celem ich usprawniania i doskonalenia. Tym samym projektowana ustawa wpisuje się również w założenia i cele strategiczne Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności realizując kamienie milowe obejmujące reformy na rzecz poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy poprzez zwiększenie dostępu do wysokiej jakości opieki nad dziećmi do lat 3.

Przewiduje się, że proponowane rozwiązania wejdą w życie z dniem 1 października 2024 r. Świadczenie będzie wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

4. W przypadku, gdy w naszej Gminie funkcjonuje już żłobek ale chcielibyśmy utworzyć dodatkowe miejsca opieki, to w przypadku limitu środków pierwszeństwo mają: 1. gminy będące białymi plamami 2. inne podmioty z gmin będących białymi plamami ? Jesteśmy wtedy trzeci w kolejności do ewentualnego podziału środków?

Program kierowany jest w pierwszej kolejności do gmin, w których istnieje potrzeba rozwoju instytucji opieki dla dzieci do lat 3, ze względu na niezaspokojone potrzeby społeczności lokalnych, ale wnioski mogą składać wszystkie podmioty, które zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 mogą tworzyć i prowadzić miejsca opieki nad najmłodszymi dziećmi.

Minister, po dokonaniu czynności przez wojewodę przy kwalifikacji wniosków, dokonuje podziału środków w każdej turze naboru wniosków, określonej w załączniku nr 2 do Programu, w dwóch etapach:

1. w pierwszym etapie, podział dotyczy jst i podmiotów innych niż jst tworzących nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w gminach, na terenie których na dzień składania wniosku w danej turze nie funkcjonują żadne instytucje opieki, przy czym pierwszeństwo ma gmina, a podmiot inny niż jst otrzyma środki w tym kroku, jeśli gmina nie złoży wniosku dotyczącego planowanej instytucji,
2. w ramach drugiego etapu, o ile będą dostępne środki, podział środków zostanie dokonany wśród jst i podmiotów innych niż jst chcących uzyskać dofinansowanie na tworzenie miejsc opieki, przy czym pierwszeństwo ma gmina,
3. w obu etapach, w sytuacji, gdy zgłoszone zapotrzebowanie będzie przekraczało posiadane środki, Minister uwzględni przy podziale następujące kryteria:

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

- liczba miejsc opieki w gminie w stosunku do liczby dzieci w wieku 1-2 lata (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od największej do najmniejszej wartości);
- dochód gminy per capita wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS) (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od najwyższych do najniższych dochodów)

5. Czy żłobek może działać w strukturach OPS?

Wojewódzki Sąd Administracyjny (WSA) w Kielcach uznał, że klub dziecięcy nie może być włączony w strukturę ośrodka pomocy społecznej, bo prowadzą one działalność o odmiennym charakterze i funkcjach.

Ww. Sąd rozpatrywał skargę złożoną przez wojewodę świętokrzyskiego na uchwałę podjętą przez radę miejską w Stopnicy. Dotyczyła ona zmiany statutu ośrodka pomocy społecznej w taki sposób, aby do jego zadań należało prowadzenie klubu dziecięcego. Jednak zdaniem wojewody uchwała naruszyła art. 111a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.), który zawiera zamknięty katalog jednostek, które mogą być ze sobą łączone, i nie ma wśród nich klubu dziecięcego. Nie należy on zresztą do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, bo podlega ustawie z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 338).

WSA zwrócił uwagę, że zadania pomocy społecznej w gminach mogą wykonywać ośrodki pomocy społecznej lub centra usług społecznych. Przy czym, o ile w przypadku tych drugich realizowane zadania mogą obejmować szeroko rozumiane usługi społeczne, w tym z obszaru polityki rodzinnej czy wspierania rodziny, to działania ośrodków – zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. – ograniczają się do zawartych w niej zadań. Z kolei kluby dziecięce pełnią funkcje: opiekuńczą, wychowawczą i edukacyjną, które nie mieszczą się w zadaniach pomocy społecznej.

Mając na uwadze powyższe, tożsame stanowisko należy zatem przyjąć również w odniesieniu do ewentualnego zamiaru utworzenia żłobka w strukturach ops.

Jednocześnie, wskazać należy, że jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć zespoły żłobków lub klubów dziecięcych w formie samorządowych jednostek budżetowych. Pracownicy zatrudnieni w żłobkach mają więc status pracowników samorządowych (art. 2 pkt 3 ustawy o pracownikach samorządowych). Ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w art. 9 wskazuje procedury w przypadku tworzenia tzw. zespołów instytucji, w tym tworzenie instytucji opieki przy przedszkolach.

Ponadto, że jak wynika z ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 nadzór nad instytucjami opieki sprawowany jest przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce prowadzenia żłobka lub klubu dziecięcego albo miejsce sprawowania opieki przez dziennego opiekuna, ma obowiązek sprawowania nadzoru nad żłobkiem, klubem dziecięcym oraz dziennym opiekunem w zakresie warunków i jakości świadczonej opieki.

6. Czy można wnioskować na budowę żłobka o kwotę 50 tys., a następnie o kwotę 12 tys. na wyposażenie tych miejsc z FERS? Czy też nie można łączyć środków z KPO i FERS w tym przypadku?

Środki finansowe z KPO mogą być przeznaczone na tworzenie miejsc opieki wyłącznie w żłobkach i klubach dziecięcych, w tym miejsc dla dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

opieki. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego środki mogą być przeznaczone na budowę lub renowację żłobków i klubów dziecięcych (zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego) oraz zakup nieruchomości i infrastruktury (na przykład zakup gruntów i lokalów).

Uzupełniająco w stosunku do ww. wydatków finansowaniu mogą podlegać działania polegające na:

- rozbiórce obiektu budowlanego,
- montażu, tj. rodzaju robót budowlanych polegających na wytworzeniu obiektu z gotowych, połączonych (montowanych) w jedną funkcjonalną całość elementów, np. montaż instalacji centralnego ogrzewania budynku,
- zakupie i montażu wyposażenia (w tym m.in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, wyposażenie kuchenne, zabawki),
- zakupie – stanowiących wyposażenie instytucji opieki – pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wyposażeniu i montażu placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem,
- dostosowaniu otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia i znajdującego się na terenie nieruchomości, do której ostateczny odbiorca wsparcia posiada tytuł prawny, w tym m.in. utworzenie altany śmietnikowej, chodnika, ogrodzenia, zieleni,
- promocji i informacji o realizowanym zadaniu dofinansowanym ze środków KPO wynikające ze Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Pkt 4.1.3. Programu wskazuje, że środki z KPO mogą zostać przeznaczone na tworzenie nowych miejsc opieki, pod warunkiem, że na te miejsca nie zostały przeznaczone środki na tworzenie z FERS.

Natomiast, środki finansowe z FERS mogą zostać przeznaczone na utworzenie nowych miejsc opieki w ramach istniejącej instytucji opieki lub w nowoutworzonej instytucji opieki, tj. w żłobku, klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna.

Ponadto, środki z FERS zostały zaplanowane na:

- a) utworzenie miejsca opieki w ramach istniejącej instytucji opieki lub w nowoutworzonej instytucji opieki, na które podmiot nie otrzymał wsparcia ze środków KPO;
- b) dofinansowanie kosztów funkcjonowania przez 36 miesięcy (najpierw przez 12 miesięcy, a następnie przez kolejne 24 miesiące) wszystkich miejsc opieki nowoutworzonych zarówno ze środków FERS i ze środków KPO.

Pełny katalog zadań finansowanych ze środków KPO i FERS znajduje się w rozdziale 4 Programu.

7. Proszę o wyjaśnienie wskaźnika obsadzenia, czy nastąpi obniżenie wskaźnika z 80% na 60%?

Zgodnie z pkt. 4.3.1. Programu, każdy ostateczny odbiorca wsparcia objęty dofinansowaniem z Programu w zakresie tworzenia miejsc opieki jest zobowiązany do zapewnienia, po dokonaniu wpisu

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonaniu zmiany ww. wpisu, funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi, przez okres 36 miesięcy, który będzie podzielony na dwa okresy: pierwsze 12 miesięcy oraz kolejne 24 miesiące. Ostateczny odbiorca wsparcia, po dokonaniu wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonaniu zmiany ww. wpisu, posiada dodatkowo do 3 miesięcy na obsadzenie miejsc opieki. Oznacza to, że ostateczny odbiorca wsparcia będzie zobowiązany do zapewnienia obsadzenia miejsc maksymalnie do 3 miesięcy od dnia dokonania wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonania zmiany ww. wpisu, niezależnie od daty zawarcia umowy w sprawie przekazania dofinansowania na realizację zadania tworzenia miejsc opieki. Okresu do 3 miesięcy na obsadzenie miejsc opieki nie wlicza się do okresu pierwszych 12 miesięcy zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki, przy czym można z niego korzystać pod warunkiem, że ww. okres oraz okres na realizację zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki przez 36 miesięcy nie przekroczy terminu 31 grudnia 2029 r. Poprzez miejsca obsadzone rozumie się miejsca, na które zapisano dziecko, tj. podmiot prowadzący instytucję opieki zawarł umowę z rodzicem/opiekunem lub w przypadku gdy zgodnie z procedurami obowiązującymi w instytucji opieki prowadzonej przez jst umowy nie są zawierane, dziecko zostało zapisane do instytucji opieki prowadzonej przez jst zgodnie z procedurami w niej obowiązującymi.

Szczegółowo obowiązki dot. procentowego obsadzenia miejsc zostały wyjaśnione w pkt. 4.3.2 oraz 4.3.3. Programu.

Ponadto, Program Aktywny Maluch wprowadził kluczowe, korzystne dla ostatecznych odbiorców wsparcia zmiany w Programie, m.in.

- w przypadku nieosiągnięcia wskaźnika obsadzenia miejsc opieki na wymaganym minimalnym poziomie 80%, wojewoda otrzymał możliwość odstąpienia od dochodzenia zwrotu środków na tworzenie w przypadku środków z KPO, jeśli podmiot udowodni, że nieosiągnięcie wymaganego obsadzenia było spowodowane obiektywnymi okolicznościami.
- dodanie zasady, która stanowi, że dofinansowanie do funkcjonowania na utworzone w ramach Programu miejsca opieki nieobsadzone powyżej minimalnego wymaganego progu 80%, będzie przyznane, jeśli w przypadku tych nieobsadzonych miejsc opieki, podmiot zapewni dostępność usługi opiekuńczej poprzez:
 - gotowość do przyjęcia dzieci (na przykład placówka pozostaje czynna, jest zatrudniony personel, prowadzona jest rekrutacja na nieobsadzone miejsca według obniżonej opłaty),
 - spełni inne warunki kwalifikowalności przewidziane Programem dla okresu funkcjonowania.

Jednocześnie wyjaśniamy, że obniżenie minimalnego wskaźnika obsadzenia z 80% na 60%, dot. zmian zasad wprowadzonych w zakresie okresu trwałości, który jest wymagany przy podmiotach innych niż jst. Gmin nie dotyczy wymóg dochowania okresu trwałości przez kolejne 2 lata, po zakończeniu realizacji zadania z dofinansowaniem z Programu.

Więcej pytań i odpowiedzi dot. realizacji programu dostępnych jest na stronie:

<https://www.gov.pl/web/rodzina/maluch-2022-2029-w-pytaniach-i-odpowiedziach>

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU